

EEN JAAR WORGSLANGEN IN HUIS

DEEL 5. HET VERHAAL OVER HET TEMMEN

ONE YEAR OF CONSTRICTING SNAKES AT HOME

PART 5. THE STORY ABOUT THE TAMING

A.A. Verveen †

Drie van de vier worgslangen waren bij aankomst duidelijk wild, in de zin dat ze nog niet waren gewend aan de behandeling door mensen, te weten de anaconda, de regenboogboa en de netpython.

Om deze dieren handtam te krijgen, kan men naar keuze een snelle of een langzame procedure volgen. Zoals reeds bij de regenboogboa werd beschreven, is de reactie van de slang op aangrijpen of benaderen afhankelijk van de snelheid van deze benadering. Wij hebben de indruk dat dit voor alle worgslangen opgaat. Waarbij men wel onderscheid moet maken tussen wél en níet geïrriteerd zijn van de slang.

Is de slang niet handtam (wild) en niet geïrriteerd, dan kan men hem met de blote hand langzaam benaderen en oppakken. De slang zal niets doen. De slang is wel te irriteren door hem in de staart te knijpen, of achter de kop te pakken. Ook kan hij worden geïrriteerd door hem ergens op het lichaam zo stevig beet te pakken, dat hij zich niet meer door de hand kan laten glijden. Een wat minder stevig beetpakken, wat dit glijden belemmert, maar niet onmogelijk maakt, irriteert de slang niet. Tenslotte is hij ook nog te irriteren door het maken van vele, snelle, hem benaderende bewegingen met de hand.

Geïrriteerd zijn van de slang uit zich op twee wijzen: een snelle vlucht of snelle kronkelbewegingen (meestal bewegen de dieren zich langzaam en zijn dan niet geïrriteerd), of een aanvalshouding, waarbij kop en voorste gedeelte

A.A. Verveen †

Three of the four strangler snakes were clearly wild on arrival, in the sense that they were not yet used to human handling, namely the anaconda, the rainbow boa and the reticulated python.

To tame these animals, one can choose either a fast or a slow procedure. As already described for the rainbow boa, the snake's response to being gripped or approached is dependent on the speed of this approach. We have the impression that this applies to all constrictors, where a distinction must still be made between the snake being irritated or not.

If the snake is not tame (wild) and not irritated, you can slowly approach and pick it up with your bare hands. The snake will do nothing. The snake can be irritated by squeezing it's tail, or by grabbing it behind the head. Grabbing it somewhere on the body so firmly that he can no longer let himself slide through the hand, can also irritate the snake. A slightly less firm grip, which hinders this sliding, but does not make it impossible, does not irritate the snake. Finally, making many, quick hand movements while approaching it can also irritate him.

An irritated snake manifests itself in two ways: a rapid flight or fast writhing movements (usually the animals move slowly and are not irritated), or an attack posture, with the head and front part of the body are slightly lifted and directed towards the source of irritation.

voorkomen. Men moet bijvoorbeeld ook als men de slang achter de kop pakt, meegeven met de terugtrekbeweging van de slang, omdat anders de nek van het beest kan breken. Dan neemt men de slang uit het terrarium en plaatst hem op een ruime vloer. Men houdt één hand tussen het gezicht en de slang – om eventueel uitval naar het gezicht op te vangen – en irriteert de slang met de andere hand door snelle bewegingen naar de slang te maken en door hem nu en dan tijdens zo'n beweging ergens zachtjes te grijpen, waarbij men de slang de volle gelegenheid geeft in de hem toegestoken hand te bijten. Deze beten zijn duidelijk afweerbeten: ofwel de slang vliegt met wijd opengesperde bek tegen de hand op en weer terug zonder te bijten, of hij geeft een beet maar laat direct weer los.

Men past deze procedure één tot twee maal per dag toe. De slang leert daarbij onzes inziens het volgende:

- bijten heeft geen zin, want de irritatie houdt na één beet niet op;
- de door de mens uitgevoerde irriterende behandeling heeft geen andere consequenties dan vastpakken, wat dit dier gezien zijn reacties op langzaam vastpakken, wel kan velen.

Men ziet gedurende deze dagen een duidelijke verandering in het reactiepatroon van de slang optreden. Eerste fase: de eerste dagen de gewone, veelvuldig uitgevoerde, gerichte beten van de slang.

Tweede fase: Na enige dagen tot een week treedt naar onze indruk vermindering van het aantal gerichte bijtreacties op en gaat het dier ongericht bijten, dus niet meer in de toegestoken hand, maar op een willekeurige plaats ergens in de lucht. Pakt men hem dan aan het einde van de zitting vast om hem weer in het terrarium te stoppen, dan ziet men soms dat hij met wijdgeopende bek wat doellos met het voorste deel van zijn lichaam door de lucht gaat zwieren (waarbij men er wel voor moet zorgen, dat dit voorste deel niet zo lang is dat hij per ongeluk in de buurt van je gezicht terecht kan komen). Wij hebben nooit iets van aanvallen op andere delen van ons lichaam gemerkt.

The rapid taming procedure – discovered by one of us in his childhood in India while playing with non-venomous snakes¹ – is based on eliminating irritation bite reactions. Success is not always guaranteed – as it turned out – but one knows after a relatively short time whether the snake has become tame or not.

This procedure has been systematically and successfully applied to the anaconda. It goes as follows: one puts on a pair of soft leather lined gloves. Hard leather is not recommended, as it means you have little control over the pressure you exert on the snake when gripping. Your grip should never be excessively strong, to prevent internal damage to the snake. For example, if you grab the snake behind the head, you also have to give in to the retraction movement of the snake; otherwise, the neck of the animal may break). Then you take the snake out of the terrarium and place it on a spacious floor. One hand is placed between your face and the snake - to protect from any lunge to the face - and the snake is irritated with the other hand by making quick movements towards the snake and by occasionally gently grasping it during such a movement, giving the snake the full opportunity to bite the hand that is outstretched towards it. These bites are clearly defensive bites: either the snake flies with its mouth wide open against the hand and back again without biting, or he bites but releases right away.

This procedure is used once or twice a day. In our view, the snake learns the following:

- Biting makes no sense, because the irritation does not stop after one bite;
- The irritating treatment performed by humans has no consequences other than grasping, which this animal can tolerate given its reactions to slow grasping.

¹ Bert Verveen is referring to himself here. Bert was born in 1930 in Klaten on Java and became fascinated by nature at an early age - especially snakes. See his website verveen.eu and 'In memoriam Prof. dr. A.A. Verveen' in *Litteratura Serpentina* 36(4), 166-176. Incidentally, this passage is a fine example of his objectivity (and modesty).

Hand en onderarm zijn de enige plaatsen waar wij beten hebben opgelopen. Benen en voeten vervullen meer de functie van boomstam. Sta je op een kale vloer – die voor deze dieren eigenlijk te glad is – dan komen ze meestal op je af en klimmen via de benen omhoog.

Deze tweede fase gaat over in de derde fase: handtam zijn. De anaconda hield op met bijten én met geïrriteerd worden. Men kon hem ook zonder handschoenen, zowel snel als langzaam benaderen, zonder dat dit bij het dier een duidelijk reactie tot gevolg had. Dit was na tien dagen het geval. Het dier was toen handtam en is sindsdien heel tam gebleven. Wel was het zo dat hij, zodra iemand in zijn buurt kwam, de kop onder water trok, maar ook deze verschuilingsreactie is later verdwenen (vierde fase).

De regenboogboa kwam niet in de derde fase. Halverwege de tweede fase ontwikkelde hij een sterk defensief oprol- (struisvogel) reactiepatroon, waardoor wij deze procedure niet konden afronden. Tilden wij hem uit zijn terrarium, dan rolde hij zich in een grote, balvormige kluwen met kop en staart ergens binnen in en bleef zo in deze verstarde houding volharden, wat je ook deed. Je kon hem als een kluwen op de vloer leggen en omrollen. Hij bleef verstard. Ging je weg en kwam je tien minuten later terug, dan lag hij er nog net zo bij. We zijn er toen maar mee opgehouden en gaven hem toch de vrijheid om in deze kamer rond te scharrelen. Dat hij de bijtreactie niet was afgeleerd, blijkt wel uit wat onder het hoofd 'Regenboogboa' over zijn andere reactiepatronen is verteld.² De langzame temmingsprocedure vond min of meer automatisch doorgang (verschoenen van het hok, wegen, behandeling bekrot). De sterke verstarring werd langzamerhand minder en nu, een maand of negen na aankomst, beschouwen wij hem als handtam,³ hoewel wij er niet 100% zeker van zijn en in ieder geval proberen geen snelle

A clear change in the snake's reaction pattern is seen during these days. First phase: the first days the usual, frequently performed, targeted bites of the snake.

Second phase: after a few days to a week, we believe that the number of specific biting reactions decreases and the animal starts biting in an undirected way, so no longer in the outstretched hand, but at a random place somewhere in the air. If you then grab it at the end of the session to put it back in the terrarium, you sometimes see that with its wide-open mouth it swings aimlessly through the air with the front part of its body (while one does, make sure that this front part is not so long that it could accidentally end up near your face). We have never noticed any attacks on other parts of our body. Hand and forearm are the only places where we got bitten. Legs and feet perform more of the function of a tree trunk. If you stand on a bare floor – which is actually too slippery for these animals – they usually come at you and climb up via the legs.

This second phase turns into the third phase: being tame. The anaconda stopped biting and becoming irritated. It could also be approached without gloves, both quickly and slowly, without this resulting in a clear reaction in the animal. This was the case after ten days. The animal was tame then and has remained very tame ever since. It was true that as soon as someone came near him, he pulled his head under the water, but this hiding reaction also disappeared later (fourth phase).

The rainbow boa did not make it to the third stage. Halfway through the second phase, he developed a strong defensive roll-up (ostrich) reaction pattern, which prevented us from completing this procedure. When we lifted him out of his terrarium, he would roll into a large ball-shaped tangle with head and tail somewhere inside and thus persisted in this rigid position no matter what you did. You could put it like a ball on the floor and roll it over. He remained frozen. If you left and came back ten minutes later, he was still there in the same

² Zie *Litteratura Serpentina* 41(4), pagina 188-204.

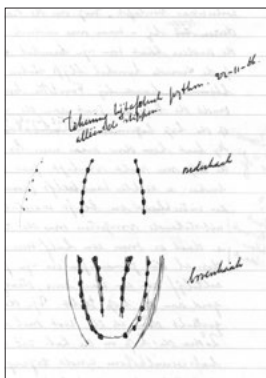
³ De regenboogboa is blijkens de tabel in *Litteratura Serpentina* 41(3), pagina 138-139 aangekomen op 3 januari 1966. Bert Verveen heeft deze ervaringen dan ook rond oktober 1966 opgetekend.

bewegingen uit te voeren. Over zijn laatste beet zijn al weer een maand of vier heengegaan.

De python is niet onderworpen geweest aan de snelle temprocedure en is – gezien zijn lange verblijf op de tussenzolders – te kort hier om enig effect van de langzame procedure te kunnen verwachten.⁴ Het dier laat zich met langzaam pakken zonder enige kans op bijten hanteren, maar is bij irritatie buitengewoon bijterig.

Het is overigens niet zo, dat ook de volledig handtame dieren niet meer bijten. Hetgeen men ook van een kat of een hond niet kan verwachten. Zo heeft de anaconda na een jaar lang niet te hebben gebeten, onlangs een beet weggegeven, toen hij 's avonds laat in een geheel vreemde omgeving werd gebracht voor een demonstratie die hij

ook nooit eerder had meegemaakt. Maar ook hier was er een duidelijk verschil met vroeger gedrag waar te nemen. Hij opende een paar maal de bek en ging op zoek naar een plaats waar hij houvast zou kunnen vinden. Pas toen hij dat vond, beet hij toe en, weer in tegenstelling tot vroeger gedrag, bleef vasthouden. Wij moesten dus voorzichtig zijn bek openmaken om te voorkomen dat wij hem zouden beschadigen. Sindsdien gedraagt hij zich toch weer even tam als eerst, zodat wij deze reactie toeschrijven aan een plotselinge overvoering met prikkels.

Figuur 2. Bijtafdruk van onderkaak en bovenkaak.
Figure 2. Bite mark of lower jaw and upper jaw.

position. We gave up and gave him the freedom to rummage around in this room anyway. That he had not unlearned the bite reaction is apparent from what has been said about his other reaction patterns under the heading 'Rainbow Boa'.² The slow taming procedure took place more or less automatically (cleaning of the cage, weighing, treatment of mouth rot). The strong rigidity gradually decreased and now, about nine months after arrival, we consider him to be tame,³ although we are not 100% sure and in any case try not to perform any quick movements. About 4 months have passed since his last bite.

The python has not been subjected to the rapid taming procedure and – given its long stay in the mezzanines – is here too short to expect any effect from the slow procedure.⁴ The animal can be handled slowly without any chance of biting, but is extremely biting when irritated.

Incidentally, it is not the case that the completely tame animals no longer bite. Which one cannot expect from a cat or a dog either. For example, after a year without biting, the anaconda recently gave away a bite when it was taken late at night into a completely foreign environment for a demonstration that it had never seen before. But here too, there was a clear difference with previous behaviour. He opened his mouth a few times and looked for a place where he could find something to hold on to. Only after he found that, he did bite and, again contrary to previous behaviour, held on. So we had to carefully open its mouth to avoid damaging it. Since then, he has behaved as tamely as before, so that we attribute this reaction to a sudden overload of stimuli.

Translation into English by ir. Erwin Al.

² See *Litteratura Serpentina* 41(4), pagina 188-204.

³ According to the table in *Litteratura Serpentina* 41(3), page 138, the rainbow boa arrived on January 3, 1966. Bert Verveen therefore recorded these experiences around October 1966.

⁴ See about this bizarre residence *Litteratura Serpentina* 42(2), page 66-69.

⁴ Zie over dit bizarre verblijf *Litteratura Serpentina* 42(2), pagina 66-69.